

ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

ISSN [2663-0265](#) (print) ISSN [2663-0273](#) (online)

Journal home page: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP>

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Таміла Олександрівна ГРАЧЕВСЬКА

Кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин,
Університет митної справи та фінансів (Дніпро),
вул. Володимира Вернадського, 2/4 Дніпро,
49000, Україна

E-mail: persefona01@i.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6214-6767>

УДК 32.019.51(477)

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО
ІМІДЖУ УКРАЇНИ ПІСЛЯ НЕСПРОВОКОВАНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ**

Received 28 August 2023; revised 30 September 2023; accepted 20 October 2023

DOI: [10.15421/352324](https://doi.org/10.15421/352324)

Анотація

Проаналізовано низку проблем, пов'язаних з формуванням позитивного іміджу України на міжнародній арені, які виникли через активну пропагандистську діяльність російських засобів масової інформації, масштабне поширення ними фейків та інформаційних вкидів. Ключові фактори, які впливають на сприйняття України світовою спільнотою на сучасному етапі, були розглянуті. У статті були всебічно охарактеризовані проблеми формування позитивного іміджу України, спровоковані вторгненням російських окупантів на її територію. Особлива увага була приділена розгляду соціальних, економічних, політичних проблем, які суттєво обмежують потенціал формування позитивного уявлення про Україну. Потенційні шляхи вирішення означених проблем були охарактеризовані у статті. Визначено, що найбільш дієвими з них є проведення реформ, спрямованих на подолання негативних явищ в українському суспільстві, більш широке залучення інструментів публічної дипломатії, підвищення ефективності інформаційної політики, розширення міжнародного співробітництва у різних сферах.

Досліджено праці як українських, так і закордонних фахівців, які займаються проблемами формування позитивного іміджу України. Це дозволило виокремити ключові перешкоди, які стоять на шляху формуванню позитивного іміджу України, а також визначити найбільш ефективні інструменти та технології, котрі можуть успішно бути залученими до процесу побудови позитивного іміджу України.

У статті широко був використаний порівняльний метод дослідження з метою встановлення того, які інструменти провідні держави світу використовували для покращення їх міжнародного іміджу й яким чином вони можуть бути застосовані в українських реаліях. Були охарактеризовані можливі шляхи оптимізації діяльності України на сучасному етапі щодо побудови позитивного міжнародного іміджу. Вони передбачають вдосконалення вітчизняного законодавства, збільшення фінансування на проведення іміджевих кампаній, спрямованих на просування знань про Україну в світі, більш широке залучення високоякісних фахівців до різноманітних заходів щодо створення позитивного іміджу України в умовах російського повномасштабного вторгнення.

Ключові слова: *публічна дипломатія, фейк, м'яка сила, демократія, імідж держави, Україна, російське вторгнення, інформаційний вплив Росії, війна.*

**PROBLEMS AND PROSPECTS OF FORMING A POSITIVE INTERNATIONAL IMAGE
OF UKRAINE AFTER THE UNPROVOCATED RUSSIAN AGGRESSION**

Abstract

A number of problems related to the formation of a positive image of Ukraine in the international arena, which arose due to the active propaganda activity of the Russian mass media, their large-scale dissemination of fakes and information leaks, were analyzed. The key factors influencing the perception of Ukraine by the world community at the current stage were considered. The article comprehensively described the problems

of forming a positive image of Ukraine, provoked by the invasion of the Russian occupiers on its territory. Special attention was paid to consideration of social, economic, and political problems that significantly limit the potential of forming a positive image of Ukraine. Potential ways of solving these problems were described in the article. It was determined that the most effective of them are reforms aimed at overcoming negative phenomena in Ukrainian society, wider involvement of public diplomacy tools, increasing the effectiveness of information policy, expanding international cooperation in various fields.

The works of both Ukrainian and foreign specialists dealing with the problems of forming a positive image of Ukraine were studied. This made it possible to single out the key obstacles that stand in the way of forming a positive image of Ukraine, as well as to determine the most effective tools and technologies that can be successfully involved in the process of building a positive image of Ukraine.

In the article, the comparative research method was widely used in order to establish what tools the leading states of the world used to improve their international image and how they can be applied in Ukrainian realities. Possible ways of optimizing Ukraine's activities at the current stage in terms of building a positive international image were characterized. They envisage the improvement of domestic legislation, increased funding for image campaigns aimed at promoting knowledge about Ukraine in the world, wider involvement of high-quality specialists in various measures to create a positive image of Ukraine in the conditions of a full-scale Russian invasion.

Keywords: *public diplomacy, international relations, «soft power», democracy, state image, Ukraine.*

Постановка проблеми.

Активна пропагандистська діяльність російських ЗМІ та поширення фейків стали серйозними викликами для формування позитивного іміджу України на міжнародній арені в останні роки. Саме тому необхідно проаналізувати ключові фактори, які впливають на сприйняття України світовою спільнотою. Особливого значення цей аспект набуває через неспровоковану російську агресію проти України, адже, в умовах, коли Україна веде боротьбу за своє існування, російські інформаційні видання продовжують продукувати численні фейки, спрямовані на дискредитацію українських військових, волонтерів, громадських активістів.

Використовуючи порівняльний метод, доцільно проаналізувати як міжнародний досвід щодо створення та підтримання позитивного іміджу може бути застосований в українських реаліях. Наразі це є надзвичайно важливим завданням для України, адже проведення різноманітних пропагандистських кампаній, ініційованих російськими ЗМІ, створює значні ризики не тільки для надання подальшої підтримки її союзниками, а й може створити значні перешкоди для реалізації євроінтеграційних прагнень та розширенню співробітництва з НАТО.

Аналіз останніх досліджень.

Дослідженням проблем, пов'язаних з

формуванням позитивного іміджу України на міжнародній арені займалися К.Шиманська, Т.Миронюк, Т.Нагорняк, А.Іщенко, А.Сінчук, П.Петров, І.Єремєєва, А.Осмоловська та інші.

На особливу увагу заслуговує стаття українського дослідника П.Г. Петрова, присвячена аналізу застосування різноманітних інструментів впливу на цільову аудиторію у процесі формування іміджу транзитивних демократій [Петров 2020]. Практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави були проаналізовані у статті І.Єремєєвої [Єремєєва 2021]. Дослідниця А.Осмоловська дослідила провідні аспекти формування позитивного іміджу України, представлені в інформаційному дискурсі провідних держав світу [Осмоловська 2020].

Незважаючи на значну активізацію як представників державних органів влади, так і громадських організацій щодо розбудови позитивного іміджу України, наразі відсутні ґрунтовні дослідження, які б розкривали всі аспекти цієї багатогранної діяльності, що й робить дане питання актуальним.

Мета та завдання.

Мета статті полягає в здійсненні комплексного аналізу проблем формування позитивного іміджу України під час великої війни з РФ та визначенні шляхів їх подолання. Для досягнення даної мети доцільно виконати наступні завдання: проаналізувати

основні проблеми розвитку іміджу України, охарактеризувати основні проблемні аспекти формування позитивного іміджу України на міжнародній арені, окреслити перспективи формування позитивного іміджу України в найближчій перспективі.

Виклад основного матеріалу.

Неспровокована агресія РФ проти України винесла на чергу денну багато проблем, пов'язаних із формування позитивного іміджу України на міжнародній арені. Російська пропаганда, масштабно поширюючи дезінформацію в попередні роки, мала непересічний вплив на сприйняття України світовою спільнотою. Розбудова позитивного іміджу України в умовах неспровокованої російської агресії вимагає комплексного підходу та активних заходів, адже від цього значною мірою залежить збереження України як незалежної держави.

Безсумнівно, позитивний імідж держави має велике значення на міжнародній арені. Саме від сформованого міжнародного іміджу держави в значній мірі залежить залученість держав до перебігу процесі на міжнародній арені та світовій політиці. У цій роботі застосовується підхід до визнання дефініції «імідж держави», запропонований О.Дзюбою. Так, він визначає імідж країни – як образ про країну, сформований в індивідуальній, груповій, або масовій свідомості громадян як самої країни, так й інших держав в результаті тривалого процесу взаємодії різних факторів [Дзюб: 2020]. З цим важко не погодитися, адже імідж формується завдяки впливу різноманітних факторів, які відображають різні аспекти життя та діяльності країни. Серед основних чинників, які безпосередньо впливають на формування іміджу країни, виділяють: політичну стабільність, економічний розвиток, освіту та науку, природні ресурси, представленість на міжнародній арені, розвиток медіа та інформаційних технологій, людський капітал та інше.

На думку дослідниці Н.Іванової, успішне формування позитивного іміджу країни сприяє підтримці громадськості, залученню іноземних інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва та підвищенню престижу держави на світовому рівні [Іванова 2018].

В свою чергу, науковець О.Олійник вважає, що формування позитивного іміджу неможливе без промоції. Він розглядає промоцію як стратегічно розроблені та тривалі заходи, спрямовані на сприяння взаєморозумінню через встановлення діалогу між учасниками груп і створення комунікаційного обміну між групою та її оточенням [Олійник 2023].

Дослідники А.Іщенко та А.Сінчук вважають, що міжнародний імідж держави виконує кілька ключових завдань:

- служить засобом соціокультурної та політичної ідентифікації, дозволяючи людям асоціювати образи країни із конкретною політичною та культурною традицією;
- відображає ідеалізований образ, створюючи позитивне інформаційне оточення навколо держави;
- виконує інформаційно-комунікативну функцію, дозволяючи утримувати конструктивний діалог з іншими країнами на міжнародному рівні [Іщенко, Сінчук 2021].

На думку дослідниці І.Єремєєвої, в умовах розгортання активної російської пропагандистської кампанії, спрямованої проти України, особливо важливим фактором для успішного її розвитку і вигідного позиціонування на міжнародній арені виступає саме її імідж. Адже, стратегія формування позитивного образу та бренду країни впливає на сприйняття України міжнародними гравцями, що є необхідною умовою для інтеграції України у світове співтовариство [Єремєєва 2021]. Саме тому важливо проаналізувати основні проблеми розвитку іміджу України на даний момент.

Враховуючи соціально-політичні та економічні процеси, які наразі відбуваються в Україні, можна виділити основні проблеми, що стоять на заваді розвитку іміджу України.

По-перше, це російська інформаційна агресія. Російський інформаційний вплив, який супроводжується активним використанням дезінформації та фейків, створює низку викликів у формуванні об'єктивного іміджу України. Розпізнавання та протидія його стає надзвичайно важливим завданням для представників як державних органів, так і громадських організацій. Ворог щодня проводить

інформаційні операції з метою дестабілізації і розколу українського суспільства. Для цього активно використовують відверто брехливі лозунги, вигадують історії на кшталт втручання інших держав у політику України, вигадують історії про міфічних нацистів та бандерівців в Україні, які вбивають мирних людей та багато іншого.

Доцільно проаналізувати основні складники російської інформаційної агресії проти України, які суттєво впливають на сприйняття її як на міжнародній арені, так і представниками окремих держав:

– дезінформація та фейки, тобто поширення неправдивої інформації з метою створення спотворених образів подій та ситуацій в Україні;

– пропаганда - розсилка політично забарвлених матеріалів та ідеологічних поглядів через різні медійні засоби;

– кібератаки, тобто здійснення кібернападів на українські інформаційні системи та інтернет-ресурси з метою завдання шкоди та крадіжки конфіденційної інформації;

– лобювання, що передбачає активну діяльність на міжнародному рівні для лобювання російських інтересів та дискредитації українських інтересів;

– інформаційна блокада, яка передбачає вплив на доступ до об'єктивної інформації та зменшення можливостей для внутрішнього та міжнародного інформаційного обміну.

Важливо також зазначити, що не менш важливу роль в формуванні та розбудові міжнародного іміджу України відіграють соціально-політичні аспекти. Адже наслідки російської агресії стоять на заваді сприйняття України як стабільного та привабливого партнера для співпраці. В цьому аспекті, необхідно здійснювати розбудову державних установ у відповідності з найкращими світовими практиками та проводити реформи, що є ключовими для покращення привабливості нашої держави. Наприклад, через постійні обстріли українських портів Україна значно скоротила об'єми поставок зерна на світові ринки, а до великої війни країна вважалася безумовним лідером в цій галузі. Не меншого шкідливого впливу перманентно зазнають логістичні

зв'язки, підприємства та загалом всі сфери реального сектора економіки, адже вони кожного дня перебувають під ризиком бути знищеними.

Економічні аспекти також мають надзвичайно важливе значення для формування в сучасних умовах міжнародного іміджу України. З початком великої війни були припинені всі економічні, соціальні та політичні зв'язки з РФ, що є цілком логічним. Країна-терорист опинилася в ізоляції, проте, через те, що Україна протягом довгого часу мала з нею низку прибуткових проєктів, це також позначилось на українських можливостях в економічній сфері. Руйнування окупантами української інфраструктури також сильно вплинуло на зниження економічного потенціалу. В цьому аспекті лише диверсифікація та розвиток нових економічних напрямків можуть виправити цю ситуацію, саме тому Україна має більш активно проводити інформаційні кампанії, щодо поширення відомостей про її економічні можливості, які можуть привабити потенційних інвесторів.

На думку дослідниць К.Шиманської та М.Миронюк, країни повинні розвиватися в такому інтенсивному темпі, який дозволяє їм утримуватися в ритмі світової спільноти. Це вимагає від них створення нових стратегій для соціально-економічного зростання, а також вміння ефективно позиціонувати себе, та формувати унікальний конкурентний національний бренд [Шиманська, Миронюк 2021]. Саме в такому контексті має відбуватися розбудова міжнародного іміджу України, адже певні напрацювання в цьому напрямку вже було зроблено ще у 2014р. Саме тоді було засновано Міністерства інформаційної політики України, яке згодом впровадило бренд «Ukraine Now», який став головним елементом у просуванні України у світі [Савон 2019].

Надзвичайно важливим для просування держави на міжнародній арені є створення бренду. На думку української дослідниці Т.Нагорняк, бренд країни – це емоційно насичений образ, який включає в себе не лише назву або дизайн, але й цілий комплекс асоціацій та ідентифікаційних елементів, які сприймаються людьми [Нагорняк 2008]. Безпосеред-

ньо, наразі бренд «Ukraine Now» має велике поширення у світі, сприяє більшому пізнаваності її в міжнародному середовищі.

З початком повномасштабного вторгнення про Україну дізналися у всьому світі, як про державу, яка відстоює європейські та демократичні цінності. Саме ця обставина дозволила більш широко залучити потенціал публічної дипломатії. В рамках реалізації заходів в межах публічної дипломатії проводяться обміни досвідом, створюються соціально-економічні програми, що збільшує привабливість нашої держави на міжнародній арені.

В сучасних умовах українські політики та громадські діячі також активно працюють задля залучення України до більшої кількості міжнародних проєктів та популяризації України у світі. Для цього використовуються інформаційно-комунікативні, іміджеві, легітимізаційні технології, а також технології, притаманні публічній демократії. Однак, навіть при значних досягненнях, треба визнати, що імідж України ще не повністю сформований. На переконання багатьох закордонних експертів, цьому заважають високий рівень корупції, економічна та демографічна криза, спричинена повномасштабним вторгненням, а також зменшення економічної привабливості країни через воєнний конфлікт. Цьому також сильно заважає російська пропаганда, яка поширюється як в середині України, так і в багатьох державах світу.

Саме російський інформаційний вплив є однією з головних проблем перешкоджання розвитку позитивного іміджу України. Російське керівництво витрачає мільйони доларів на дискредитацію українського військово-політичного керівництва, військових, чиновників та навіть пересічних жителів України. Ця робота ведеться вже щонайменше 10 років, і на жаль, для нашої держави, має певні досягнення. Так, згідно з результатами дослідження «Сприйняття України за кордоном», проведеного компанією InMind для Українського інституту за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», в Франції, Німеччині, Польщі, США, Японії, Туреччині та Угорщині спостерігається недостатня представленість української тематики в інформаційному про-

сторі, закордонних ЗМІ, експертних та академічних колах на тлі потужної пропагандистської роботи з боку РФ [Дослідження 2022].

Серед шляхів зменшення російського впливу можна назвати посилення контрпропаганди в інформаційній сфері шляхом інформування мешканців про реальний стан подій та розвінчання ворожих фейків, посилення міжнародної співпраці, а також впровадження внутрішніх реформ.

Здійснення активної інформаційної контрпропаганди передбачає створення ефективної інформаційно-комунікаційної стратегії для збалансованого представлення України у світі, а також провадження активної роботи із запровадженням антидезінформаційних заходів. Наприклад, роз'яснення мешканцям країни специфіки створення пропагандистських фейків, необхідність звертатися до першоджерела та перевіряти факти. Також інформаційна контрпропаганда має вестися за межами України, з цією метою доцільним буде використання інформаційних технологій в сфері публічної дипломатії. Це передбачає створення делегацій, культурних груп тощо, які б займалися популяризацією України за кордоном та проводили обмін досвідом з іншими державами, наприклад в освітній та культурній сферах.

Ще одним ефективним аспектом побудови міжнародного іміджу України є активне залучення до міжнародних ініціатив, спільна робота із партнерами для створення позитивного сприйняття України за її межами. У першу чергу мова йде про активне залучення політичних та економічних партнерів з метою заохочення іноземних інвестицій та приваблення кваліфікованих працівників, що набуває актуальності в контексті відбудови України, яка вже зараз активно здійснюється на звільнених територіях. Все це суттєво збільшить потенціал України на всіх рівнях та сприятиме стрімкому підвищенню іміджу нашої держави на міжнародній арені.

Прискорена реалізація політичних, економічних та соціальних реформ, спрямованих на покращення життя громадян, створення стабільного середовища та підвищення привабливості для іноземних інвесторів навіть по-

при велику війну також матиме сприятливий вплив на побудову сприятливого міжнародного іміджу України. З російським вторгненням була розв'язана війна у центрі Європи, що докорінно вплинуло на функціонування всіх інституцій, які мали забезпечувати стабільність та безпеку. Україна, як країна, що знаходиться в епіцентрі цих процесів, може запропонувати шляхи побудови принципово нової європейської та міжнародної системи безпеки, що позитивно позначиться на її міжнародному становищі.

Саме з вирішенням внутрішніх проблем, пов'язаний потенціал для створення позитивного міжнародного іміджу України. Інформаційна відкритість, успішні внутрішні реформи та активна участь в міжнародних ініціативах можуть забезпечити Україні стійку підтримку світової громадськості та партнерів. В українському суспільстві, яке пройшло через випробування неспровокованої російської агресії, існує запит на формування позитивного міжнародного іміджу України завдяки реалізації відповідних стратегічних заходів та активне

залучення до різних ініціатив, які проводяться на різних рівнях.

Висновки.

Неспровокована російська агресія мала істотний вплив на перебіг низки соціально-політичних, соціальних економічних процесів в Україні. Агресор також активно здійснює дискредитацію нашої держави на всіх рівнях з метою встановлення недовіри до України та позиціонування її як не надійного партнера. Означені аспекти суттєво позначились на процесах розбудови міжнародного іміджу України в умовах повномасштабної війни. Посилення позицій України на міжнародній арені можна досягти за рахунок активізації інформаційної контрпропаганди, як в Україні, так і за її межами, поглиблення міжнародної співпраці та проведення внутрішніх реформ в державі. Успішна реалізація окреслених заходів сприятиме не тільки більш успішній протидії ворогу та консолідації українського суспільства, а й посиленню позицій України на міжнародній арені, що є важливим складником впливовості держави в сучасному світі.

Бібліографічні посилання

- Дзюба, О. (2020). Формування позитивного культурного іміджу країни (на прикладі Німеччини). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 5, 218-236.
- Дослідження щодо сприйняття України за кордоном: Український інститут (2022). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ui.org.ua/ukraine-abroad-research/> (дата звернення 20.05.2022)
- Єремєєва, І. (2021). Практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави. *Регіональні студії*, 24, 123-127.
- Іванова, Н. (2018). Механізми формування іміджу України у світовому інформаційному просторі. *Молодий вчений*, 6(54), 382-386.
- Іщенко, А., Сінчук, А. (2021). Формування позитивного іміджу державних службовців в Україні в умовах цифрової трансформації. *Інвестиції: практика та досвід*, 24, 108-114.
- Нагорняк, Т. (2008). Країна як бренд. Національний бренд «Україна». *Стратегічні пріоритети*, 220-228.
- Олійник, О. (2016). «Що таке промоція, і з чим її їдять?». Вінницька обласна Асоціація органів місцевого самоврядування. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sg.vn.ua/articles/shho-take-promotsiya-i-z-chim-yiyi-yidyat/> (дата звернення 15.08.2023)
- Осмоловська, А. (2020). *Особливості формування іміджу України в інформаційному дискурсі зарубіжних держав*, в: *Соціологічні дискурси: Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції молодих учених (Дніпро, 4 грудня 2020 року)*. Дніпро, 69-71.
- Петров, П. (2020). Процес формування іміджу транзитивних демократій: інструменти впливу на цільову аудиторію. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Science*, 3(2), 139-146.
- Савон, К. (2019). *Міжнародний імідж України: сучасний стан та перспективи розвитку*, в: *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.*, 64. Одеса: Фенікс, 180-193.
- Шиманська, К., Миронюк, М. (2021). SWOT-аналіз національного бренду в контексті конкурентоспроможності України на світових ринках. *Агросвіт*, 4, 17-23.

References

- Doslidzhennia shchodo spryiniattia Ukrainy za kordonom: Ukrainyskyi instytut* [Research on the perception of Ukraine abroad: Ukrainian Institute]. (2022). Retrieved June 20, 2023 from <https://ui.org.ua/ukraine-abroad-research/> (in Ukrainian)
- Dziuba, O. (2020). Formuvannia pozytyvnoho kulturnoho imidzhu krainy (na prykladi Nimechchyny) [Formation of a positive cultural image of the country (at example of Germany)]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty*, 5, 218-236. (in Ukrainian)
- Ishchenko, A., Sinchuk, A. (2021). Formuvannia pozytyvnoho imidzhu derzhavnykh sluzhbovtziv v Ukraini v umovakh tsyfrovoi transformatsii [Formation of a positive image of civil servants in Ukraine in the conditions of digital transformation]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 24, 108-114. (in Ukrainian)
- Ivanova, N. (2018). Mekhanizmy formuvannia imidzhu Ukrainy u svitovomu informatsiinomu prostori [Mechanisms of image formation of Ukraine in the world information space]. *Molodyi vchenyi*, 6(54), 382-386. (in Ukrainian)
- Nahorniak, T. (2008). Kraina yak brend Natsionalnyi brend «Ukraina» [The country as a brand. National brand «Ukraine»]. *Stratehichni priorityty*, 220-228. (in Ukrainian)
- Oliinyk, O. (2016). «Shcho take promotsiia, i z chym yii yidiat?» [«What is a promotion, and what is it eaten with?»]. *Vynnytska oblasna Asotsiatsiia orhaniv mistsevoho samovriaduvannia*. Retrieved August 15, 2023 from <http://sg.vn.ua/articles/shho-take-promotsiya-i-z-chim-yiyi-yidyat/> (in Ukrainian)
- Osmolovska, A. (2020). *Osoblyvosti formuvannia imidzhu Ukrainy v informatsiinomu dyskursi zarubizhnykh derzhav* [Peculiarities of forming the image of Ukraine in information discourses of foreign states], in: *Sotsiologichni dyskursy: Materialy IV Vseukrainskoi naukovoï konferentsii molodykh uchennykh (Dnipro, 4 hrudnia 2020 roku)*. Dnipro, 69-71. (in Ukrainian)
- Petrov, P. (2020). Protses formuvannia imidzhu tranzytyvnykh demokratii: instrumenty vplyvu na tsilovu audytoriiu [The process of forming the image of transitive democracies: tools of influence on the target audience]. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Science*, 3(2), 139-146. (in Ukrainian)
- Savon, K. (2019). *Mizhnarodnyi imidzh Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku* [International image of Ukraine: current state and development prospects], in: *Aktualni problemy polityky: zb. nauk. pr.*, 64. Odesa: Feniks, 180-193. (in Ukrainian)
- Shymanska, K. & Myroniuk, M. (2021). SWOT-analiz natsionalnoho brendu v kontekst konkurentospromozhnosti Ukrainy na svitovykh rynkakh [SWOT analysis of the national brand in context competitiveness of Ukraine on world markets]. *Ahrosvit*, 4, 17-23. (in Ukrainian)
- Yeremieieva, I. (2021). Praktychni aspekty formuvannia mizhnarodnoho imidzhu derzhavy [Practical aspects of the formation of the international image of the state]. *Rehionalni studii*, 24, 123-127. (in Ukrainian)